

KRÁŠNI MÁLÍ BLÁZNI

Roman

JILLIAN CANTOROVÁ

„Fascinujúce podanie komplikovaných životných
osudov žien vo Veľkom Gatsbyme.“

JILL SANTOPOLOVÁ

TATRAN

KRÁSNI
MALÍ
BLÁZNI

KRÁSNI
MALÍ
BLÁZNI

Jillian Cantorová

TATRAN

Z anglického originálu Jillian Cantor: BEAUTIFUL LITTLE FOOLS,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve HarperCollins Publishers, New York 2022,
preložila Katarína Jusková.

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2022 ako 5375. publikácia
a 189. zväzok edície LUK – Knižnica svetových bestsellerov.

Vydanie I.

Prebal a väzbu podľa pôvodného návrhu spracoval Peter Zentko.

Zodpovedná redaktorka Anna Šikulová

Jazykové redaktorky Marta Bábiková, Ivana Fábryová

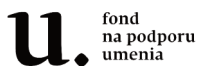
Technický redaktor Peter Zentko

Sadzba RS Servis, Bratislava

Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

Publikáciu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

All rights reserved.

Copyright © 2022 by Jillian Cantor

Translation © Katarína Jusková 2022

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2022

ISBN 978-80-222-1362-2

*Venujem
zнову
Gregovi*

Dúfam, že bude blázon – to najlepšie, čím sa dievča môže stať v tomto svete, je krásny malý blázon.

DAISY BUCHANANOVÁ VO VEĽKOM GATSBY

WEST EGG, NEW YORK
august 1922

DRŽALA PIŠTOĽ V RUKE, ASI AKO BEZSTAROSTNÝ MUŽ DRŽÍ POHÁR WHISKY. Zbraň získanú nelegálne, nezákonne. Teraz patrí jej. Použije ju, dočerta, ako uzná za vhodné, nech sa stane čokoľvek.

Zbraň v nej vyvolávala vzrušenie, nepokoj, túžbu. Srdce jej divo búšilo v rytme piesne Nory Bayesovej. Piesne z nevinnej sparnej noci pred dávnymi rokmi, keď ho uvidela prvý raz. *Zober zbraň. Zober zbraň.* Ona ju teraz zobrala.

Neuvidel ju, keď vyšiel z domu a zamieril k bazénu. Vysoký, štíhly, s bielou pokožkou, akoby sa mu celé leto darilo vyhýbať slnečným lúčom. Nezasiahne ho nič. Nespočíva práve v tom veľkosť Jaya Gatsbyho?

Kráčal k bazénu; nenútená chôdza, známy výraz na tvári. Čosi ako poznanie. Má všetko, úplne všetko. Vzal si všetko. Prv ako okúsil vodu palcom na nohe, stuhol a zdvihol zrak. Akoby vytušil, že ona je tam. Zrazu ju zbadal, napoly skrytú za krovím. Usmial sa.

„Prišla si,“ vydýchol. Upieral zrak na jej tvár, nie na ruku ani na zbraň.

Zdvihla ruku a namierila mu na hrud'. Vtedy, na druhej strane bazéna, znevrady všetko vytušil: jej odhodlanie, hnev aj šialenstvo. Vreli v nej nekonečne dlho, a zrazu vykypeli. Skrivil tvár. „Čo to stváraš?“ prehovoril pomaly, tlmeným hlasom. Mysel' mu horúčkovito pracovala. Prečo? Čo? Ako?

Pri takej malej vzdialenosti medzi zbraňou a hrudníkom nebolo ťažké zasiahnúť cieľ. Spúšť, rozžeravená na poludňajšom slnku, ju páčila, keď prižmúrila oko, zamierila a stisla. Svet vybuchol, zo zbrane sa zadymilo. Spätný náraz jej otriasol popálenými prstami.

Vzápätí – v zlomku sekundy – jeho veľkosť náhle zhasla. Nešikovne,

Ľarbavo padal do bazéna, kaskády vody vystrekujúcej do oblchy pripomínali labutí tanec s kvalitnou choreografiou. Veľkolepý a nečakaný. Gejzír opadol a zanikol v rozčerenej vode. Pristúpila bližšie. Prestrelené biele telo klesalo na dno.

Hladina sa sfarbovala dočervena. Až vtedy si uvedomila, čo vykonnala. Čo sa z nej stalo. Potlačila výkrik, do hrdla jej stúpala príchuť žlče.

Potom sa zvrtila a pustila sa vnohy.

Daisy

1917

LOUISVILLE, KENTUCKY

OBČAS UVAŽUJEM, ŽE KEBY SOM SA S JAYOM GATSBYOM STRETLA NESKÔR, povedzme po vlakovom nešťastí, pri ktorom zahynul ocko a Rose, nebola by som si ho vôbec všimla. Azda by všetko, môj aj jeho život, nabralo iné obrátky.

Jay mi vstúpil do života, keď som verila, že nič nie je nemožné. Vojna a smrť boli ďaleko, mimo môjho dosahu – akoby vôbec neexistovali. Mala som všetko, jakživ mi nenapadlo, že by som to mohla stratiť. Stratiť do slova a do písma.

Azda vyznieva hlúpo spomínať, aká som bola. Spomínať na bezstarostné dievča, pre ktoré bol svet gombička. Vyzerá hlúpe tvrdiť, že Jay a ja sme žili a zomreli, lebo to chcela náhoda, obyčajná zhoda okolností. Že sme sa stretli v správnom čase na správnom mieste.

Alebo v nesprávnom čase na nesprávnom mieste.

„DAISY FAYOVÁ!“ ZAVOLALA na mňa matka spod schodov.

Volala na mňa zakaždým rovnako – či bola nahnevaná, alebo ju dačo rozčúlilo, alebo keď sa podávala večera. Nech išlo o čokoľvek, vždy na mňa volala krstným menom aj priezviskom, jej spevavý hlas pripomínal gagot snežnej husi.

V to popoludnie som vedela, že ma volá kvôli Rose. Sľúbila som mladšej sestre, že odnesieme jedlo chudobným. Nadišla však najhorúcejšia hodina najhorúcejšieho augustového dňa a po obede som si šla ľahnúť do svojej izby na poschodí. Ťažko sa vstávalo z postele, najmä pri predstave, že musím prejsť až desať blokov do chudobinca s Rosiným vrchovato naloženým košíkom.

Na rozdiel odo mňa Rose nezabúdala, že je vojna, a začala pestovať zeleninu vo svojej „vojnovnej“ záhradke za našim domom. Zakaždým keď niečo obrala, utekala za ľuďmi, ktorí boli na tom horšie ako my. Na obed sa chystala oberať hrášok.

„Daisy Fayová!“ Zasa mama. Gagot snežnej husi znel neodbytnejšie. „Už idem!“ odpovedala som mdlým hlasom.

So vzdychom som sa vysúkala z postele, prečesala si narýchlo vlasy hrebeňom, zahrnula ich za uši a prehodila vo dvoch prameňoch na prsia. Schmatla som vejár a čo najpomalšie som schádzala dolu schodmi, aby som sa nespotila.

Nemýlila som sa. Rose a matka – dve sprisahankyne – sedeli za jedáľenským stolom, pred nimi prátený košík. Keď som vošla, zagánili na mňa.

„Kde toľko trčíš, Daise?“ osopila sa na mňa Rose.

„Je hrozná spara, Rosie,“ oviaľa som sa. Do tváre ma udrel závan rozžeraveného vzduchu, do líc sa mi nahrnula krv.

„Sľúbila si mi to,“ povedala Rose. Niežeby sa odúvala. Rose sa nikdy neodúvala. Výraz na jej srdcovitej tvári však hovoril sám za seba. Sklamala som ju. Čakala odo mňa viac. Neviem prečo, vždy som sa správala rovnako. Nedotkливо.

„Mama,“ nadštrkla som, „nebolo by rozumnejšie, keby sme to odložili, kým sa počasie trochu neumúdri? Napríklad na budúci týždeň.“

Moja matka nebola sentimentálna ako Rose. Iba Boh vie, po kom moja sestra zdedila tú vlastnosť, nemal ju ani ocko. No mama aj ocko zbožňovali Rose. Rose zbožňoval každý. Ja som bola tá pekná, ona tá dobrá. Niežeby Rose nebola pekná – bola, ale svojským, nenápadným spôsobom. Rosina krása spočívala v добрote srdca. A je pravda, že som ju za to ľúbila rovnako ako ostatní. Len nie vtedy, keď hrozilo, že sa upečiem.

„Daisy Fayová,“ oslovila ma mama, „pomôž sestre s tým košom a prestaň špekulovať. Malá prechádzka ťa nezabije.“

„Určite?“ Na ďalší odpor bolo prihorúco. Vzdychla som, zdvihla ťažký košík a chytila sestru za ruku. „Poďme teda,“ povedala som odovzdane. „U Wrightovcov je dnes večierok, nerada by som ho prepásla. Musíme byť čo najskôr nazad, ak sa chceme ešte predtým osviežiť.“

Rose sa pridusene zasmiala. Toto leto sa nezúčastnila ani na polovici večierkov, na ktorých som zas ja nechýbala. Rada sa vyhovárala na obrnu, minulé leto na ňu skoro zomrela a trochu po nej krívala, ale obe sme vedeli, že má iný dôvod. Vďaka Bohu, teraz bola zdravá. No Rose

nemala rada večierky, takisto ako som ja nemala rada pochôdzky po príbytkoch chudobných. My dve sme sa dopĺňali. Dobrá a pekná. Sestry Fayové tak kedysi vnímalo celé Louisville.

SLNKO NEĽÚTOSTNE PRAŽILO, keď sme s Rose vykročili ulicou. Lutovala som, že si nemôžem vziať ockov Roadster. Mama netušila, že viem šoférovať.

Prv ako sa vydáš, potrebuješ sa naučiť dve veci, povedal mi ocko – riadiť auto a strieľať. Do oboch ma zasvätil ešte v Rosinom veku. Pochopiteľne, mama sa nesmela nič dozvedieť. Teraz bol ocko na obchodnej ceste v Chicagu a Roadster hľivel nečinne pred domom. Minuli sme ho a prešli iba dva bloky, keď som nadobudla pocit, že Rose tá horúčava naozaj zabije. Ak bola unavená, jej krívanie bilo ešte väčšmi do očí; nerada som videla, ako sa namáha. Najmä pri spomienke, ako strašne sme sa o ňu báli minulé leto. Ako by sa cítila tá pekná bez tej dobrej? Prázdna a zbytočná. Bezenná a zatrpknutá. Bolo mi nanič už len pri predstave, že by som mala žiť ďalej bez Rose.

„Rose, vážne by sme mali odniesť to jedlo, až keď poľavia horúčavy,“ nadhodila som jemne. Pokrútila hlavou a kráčala ďalej, chcela ma predbehnúť, musela som pridať, aby som jej stačila. „Nechceli by sa dámy zviezt?“ Bola som taká sústredená na Rose, že som si nevšimla, kedy pri nás zastavilo nablýskané čierne auto. Za volantom sedel vojak. V júni otvorili v Louisville základňu Camp Taylor a v lete mesto zaplavili vojaci, muži v uniformách prechádzali cez Big Four Bridge, premávali sa v autách po Main Street a vychytenej módnjej štvrti Souther Extension. Chodili v skupinkách na naše sobotné večierky a občas ma požiadali o tanec. V tých mužoch som nevidela bojovníkov. Nepredstavovala som si, že jedného dňa odplávajú kamsi na druhú stranu oceána, aby tam bojovali a zomierali. Boli to jednoducho pekní muži, ktorí so mnou flirtovali. Nerobila som si z toho ťažkú hlavu. „Tak čo? Môžem vás zviezt?“ spýtal sa znovu vojak.

Splasnuté vlasy sa mi lepili na čelo, keď som zložila na okamih Rosin košík a zbytočne som sa ho snažila natriasť, skôr než som sa obrátila a venovala úsmev vojakovi. Vedela som, že niektorým dámam, ktoré sa každý štvrtok schádzali s matkou pri čaji o piatej, je proti srsti, že v našom malom Louisville sa rozťahujú obyčajní muži v uniformách. Popravde som si chcela overiť, či je to naozaj také zlé. „Nie, ďakujeme,“ odpovedala Rose presne v okamihu, keď som vyhrkla: „Áno, bolo by

to skvelé.“ Rose na mňa zagánila. „Neblázni,“ povedala som. „Je horúco ako v pekle a tento sympatický vojak nám ponúka odvoz.“

Viac mu nebolo treba, vystúpil z auta, obišiel ho a zobral mi košík z ruky. Dotkli sa nám končeky prstov, zdvihla som k nemu zrak. Bol vysoký, plavé vlasy ostrihané nakrátko, bledá pleť, hladko oholená tvár. Pociťala som neodbytné nutkanie dotknúť sa ho, načiahnuť sa a prebehnúť prstami po hodvábne vláčnej pokožke. Potlačila som to. „Som Daisy Fayová,“ predstavila som sa a preplietla si rozochvené prsty. „A toto je moja sestra Rose.“

„Jay Gatsby,“ prepichol ma očami a obrátil sa s úsmevom k Rose. Mal sytozelené oči. Oči, aké vás zajasťria aj z druhého konca miestnosti plnej ľudí.

„Ďakujeme, že ste nám zastavili, Jay Gatsby,“ povedala som. Môj hlas iba zľahka sformuloval jeho plné meno, jazyk skusmo omáľal jeho zvuk. Nebolo to bežné meno. Určite nie louisvillské. Uvažovala som, odkiaľ je, čo robí jeho otec.

„Myslíte, že nezastavím dvom najkrajším dievčatám z Louisvillu, keď potrebujú odvoz?“ odvetil, otvoril dvere na strane spolujazdca a mávol rukou, aby sme nasadli. Rose sa k tomu nemala, a tak som nastúpila prvá. Vzdychna si a napokon vklzla ku mne.

„Nieže sa s ním budeš bozkávať len zato, že nás zviezol,“ zašepkala, keď obišiel auto a pristúpil k dverám spolujazdca. Pripomínala mi ešte väčšmi snežnú hus ako matka.

„Nebudem sa s ním bozkávať len preto, že nás odviezol,“ odvetila som takisto šeptom. „Urobím to, pretože je pekný. Všimla si si tie oči?“ Rose potriasla hlavou; niežeby si ich nevšimla, ale pokladala ma za neopraviteľnú. Nie bez uznania, pochopiteľne.

Jay nasadol do auta, položil ruky na volant; zrazu bol tak blízko, že som cítila, ako sa mi jeho noha opiera o píšťalu po celej dĺžke. Nepomkla som sa k Rose. Namiesto toho som sa mu jemne dotkla ramena a znovu poďakovala za zvezenie. „Mali sme šťastie, že sme na vás natrafli,“ povedala som.

„Myslím, že šťastie som mal ja, Daisy Fayová,“ odvetil ticho.

„SLEDUJETE MA, PÁN GATSBY?“ Zazrela som ho na druhej strane miestnosti na večierku Marcy Hilletovej, mieril k dverám. Trochu som pobehla, aby som ho dostihla, skôr než znovu zmizne. Teraz som stála pred ním a lapala som dych.

Uplynul presne týždeň, odkedy nás s Rose zviezol do chudobinca a naliehal, že počká a vezme nás aj domov. A dnes večer som zbadala tie sýtozelené oči na druhej strane tanečného parketu, aj z diaľky také fascinujúce a uhrančivé, ako som ich poznala. Hľadala som ich, odkedy som pred týždňom vystúpila z auta. Celý čas mi chodil po mysli nevtieravý tón jeho hlasu, mocné telo a zelené jazierka očí. Pravda je taká, že keby som vedela, kde ho nájsť, bola by som ho sledovala ja.

„Daisy Fayová,“ riekol. Tvár mu rozjasnil úsmev, sklonil sa, pobožkal mi ruku, pery mu na nej spočinuli na kratučký vzrušujúci zlomok sekundy. Potom mi stisol prsty. „Dúfal som, že sa ešte stretneme.“ Dúfal? Nielenže ma nesledoval, vôbec sa ma neusiloval nájsť.

„Nehovorte,“ odvetila som. „Čakala som celý týždeň, že sa zastavíte.“ Pred týždňom nás s Rose vysadil pred domom, a nič. Možno sa niekedy zastavím. No dni ubiehali a neukázal sa; napokon som začala uvažovať, či krátke zaiskrenie medzi nami v aute nebola len moja zbožná predstava.

„Ale ja som sa zastavil!“ snažil sa prekričať rámus v miestnosti plnej ľudí a hlučnú tanečnú hudbu. „Požiadal som vášho otca, aby vám dal vedieť. Nepovedal vám nič?“

Pokrútila som hlavou. Otec sa v utorok vrátil z Chicaga a hneď sa rozhodol urobiť rozvrat v mojom spoločenskom živote. Ocko nebol za to, aby som sa ponevierala hore-dolu s vojakmi; podľa neho to boli nekultivovaní muži, ktorí sa skrývajú za uniformy. Ak sa už mám pretŕčať s nejakým mužom, nech je aspoň príslušníkom louisvillskej vyššej spoločnosti, prinajmenšom z dobrej rodiny. Bolo mu jedno, že tí muži sú nudní až hrôza. Vonkoncom sa mi nechcelo počúvať o poľovačkách alebo whisky, o čom by mali podľa očakávania hovoriť všetci mladí muži v Louisvile.

„Nešli by ste sa prejsť?“ vytrhol ma z myšlienok Jay. Bol začiatok septembra a v noci sa konečne ochladilo. Všeobecné veselie a smiech však celý večer prerušovalo vzdialené hrmenie.

„Teraz?“ zasmiala som sa. „Zberá sa na búrku.“

Navzdory tomu ma odtiahol ku vchodovým dverám a von. Nekládla som odpor. Vnútri bol hurhaj a spara, moju priateľku Jordan rozbolela hlava a šla domov. Rada som odtiaľ vypadla, navyše s Jayom. Vo vlhkom nočnom vzduchu visela búrka a ja som sa zachvela od vzrušenia pri predstave, že ma zastihne dážď a budem sa k nemu túliť, aby som sa zahriala. Iba na okamih ma schladila myšlienka, ako sa zatvári ocko, keď

prídem domov premočená skrz-naskrz. Ale zatiaľ nepršalo a bolo chladno; Jay ma chytil pod pazuchu a vykročili sme bok po boku.

„Smiem vám niečo prezradiť?“ prerušil ticho po chvíli. Prikývla som. „Naozaj som vás sledoval.“ Naklonila som sa k nemu a zovrela mu tuhšie rameno v očakávaní vysvetlenia. „Poprezvedal som sa v základni, či niekto nevie, kde budete dnes večer.“

„Ako vidím, moje spoločenské aktivity sú všeobecne známe,“ prehodila som. „Celý Camp Taylor vie zrejme o každom mojom kroku...“

„Toto je dnes údajne najlepší večierok v meste,“ odvetil. „Kde inde možno stretnúť Daisy Fayovú?“ Jeho hlas znel vecne, nedoberal si ma.

„Kde inde...“ zamrmlala som. „Najlepší večierok v meste – a my dvaja sme odišli.“

„Príjemnejšie je byť s vami osamote.“ Zľahka mi stisol dľaň. Teplo sa mi rozšírilo po celej ruke, odpovedala som mu takisto stiskom.

Ruka v ruke sme prešli na druhú stranu ulice opačným smerom, ako som bývala, k rieke. Tentoraz zahrnelo bližšie, zatriasla sa nám zem pod nohami, no ani jeden z nás sa nezvrtol.

V toto leto som tancovala či flirtovala aj s inými vojakmi, s dvoma som sa dokonca bozkávala, mená som zabudla. Jay Gatsby však vo mne vzbudzoval iné pocity. Možno bol na príčine pohľad, aký na mňa uprel ponad hlavy ľudí z druhej strany nabitej miestnosti, alebo ako na mňa pozrel vtedy v aute. Akoby mi ním prenikol cez šaty z belasého hodvábu aj dokonale upravený účes, cez to všetko. Akoby videl mňa.

Medzi nami, nestačilo mi, že som pekné dievča. Chcela som sa stať niekým významným, ibaže som nevedela ako. Chcela som byť dievčaťom, ktoré môže oželiť najvychytenejší večierok v meste, lebo sú aj iné, zaujímavejšie veci. Ale ako to Jay mohol postrehnúť, keď si to nikto iný nevšimol?

„Prezradte mi niečo o sebe, Jay Gatsby. Rada by som vás spoznala bližšie,“ povedala som.

„Nie je veľmi čo,“ pokrčil plecami.

„O tom silno pochybujem,“ odvetila som.

Boli sme už takmer pri rieke. Zastali sme a obrátili sa k sebe presne na mieste, kde sme s Rose za súmraku chytali svätójske mušky, keď sme boli malé. Oblohu osvetlil na zlomok sekundy blesk. V jeho žiare som jasne a zreteľne uvidela Jayovu tvár. Intenzita jeho pohľadu a výrazu tváre rozprávali o inom – videl a zažil, o čom som ani nechyrovala. Nielenže bol starší, žil navyše dlho mimo Louisvillu.

„Počúvam,“ nástojila som. „Povedzte mi aspoň dačo.“

„Mám rád vodu,“ odvetil napokon. „Mal som priateľa, chodili sme plachtiť na Lake Superior. Keď si vyjdete na vodu, uvedomíte si, aký je svet šíry a úžasný. Máte pocit, že zvládnete všetko. Môžete sa stať, kým chcete. Na súši sa vždy snažím nájsť ten pocit, ale veľmi sa mi nedarí.“

Predstavila som si ho, ako leží v člne na palube uprostred nekonečnej modrej šíravy, kde sa voda stretáva s oblohou, a usmiala som sa naňho. Na líce mi pomaly dopadla prvá kvapka dažďa a Jay mi položil ruku na tvár. Naklonila som sa bližšie. Dážď zosilnel, ale ani som sa nepohla.

„Je to tak,“ povedal ticho. „Ako sa cítim na vode? Presne ako v tejto chvíli s vami.“

„Ach, Jay.“ Hlas sa mi nebadane zlomil, keď som vyriekla jeho meno. „Tuším mi ešte nikto nikdy nepovedal nič podobné.“

„Nemám vám čo ponúknuť, Daisy,“ povedal, pery mal iba niekoľko centimetrov od mojich, už lialo, dážď mi bubnoval v ušiach.

Takže nie je zazobaný, nepochádza z rodiny so známym menom. Nebola som však ocko. Nezáležalo mi na tom. Mala som osemnásť a nemala som žiadne nároky. „To je mi jedno,“ odvetila som.

„Mali by ste urobiť čelom vzad a odísť,“ zašomral. „Bez obzretia.“

Stála som pri ňom tak blízko, že nasledujúce slová som mu vychrlila rovno do úst: „Prestaňte už tárať, Jay Gatsby, a pobozkajte ma.“